

ŽELEZNIČARSKI GLASNIK

Časopis članov „Prometne zveze.“

Št. 18.

Izhaja 1. in 15. dne v mesecu.
Uredništvo in uprava: Dunajska cesta 9.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1913.

Celoletna naročnina je K 3'60. Člani
„Prometne zveze“ dobe list brezplačno.

Leto I.

Slovensko-hrvaški katoliški shod v Ljubljani.

(Konec.)

Pozdrav kanonika dr. Grudna.

V veliko čast in radost mi je, da smem v imenu pripravljalnega odbora otvoriti slovensko-hrvaški katoliški shod.

Prvo, kar mi v tem trenutku srce veli, je zahvala, zahvala vsem odličnim dostojanstvenikom, ki poveljujejo s svojo navzočnostjo našo slavnost, zahvala vsem milim bratom in sestram, ki ste se odzvali našemu povabilu in prišli v tolikem številu, da tako veličastnega shoda še ni videla bela Ljubljana v svoji sredi.

In tej zahvali se pridružuje pozdrav, pozdrav vsem članom prejšnjih katoliških shodov, ki niste novinci na današnjem sestanku, temveč naši zvesti sobojevniki, odkar je prvi slovenski katoliški shod razvil zmagoslavno prapor svetega križa, pozdrav pred vsem pa tudi onim, ki ste danes prvič v naši sredi, ki ste prihiteli k nam iz trojedine kraljevine Hrvatske, iz Banovine, Dalmacije in Bosne, ki ste se nam pridružili kot sotrudniki in sobojevniki pri krščanskem preporedu našega slovenskega in hrvaškega katoliškega naroda. S tem ste dali našemu shodu pomen, ki sega daleč preko Kolpe in Sotle, s tem izpričujete, da hočete načela in navodila tega katoliškega shoda postaviti kot program svojemu delovanju pri vseh Jugoslovanih, kar jih je združenih pod habsburškim orlom.

Današnji katoliški shod je v Ljubljani že četrta prireditev te vrste. — Prvi katoliški shod leta 1892. je zanetil ogenj verskega navdušenja in katoliške zavednosti v naši domovini, visoko dvignil zastavo sv. križa in prvič združil katoliške Slovence k veličasti manifestaciji. Ideje, ki jih je podal ta shod, so globoko segle v javno življenje, je prešinile in prenovile in mu dale pravo smer. Ko je bil s tem shodom položen temelj našemu delu, je mogel drugi katoliški shod, ki se je vršil ob začetku 20. stoletja, razviti že obširen socialni program za vsa vprašanja, ki zadevajo versko življenje, na-

rodno gospodarstvo in krščansko prosveto. In ta program, ki se je večidel že izvršil, je sprejelo slovensko ljudstvo v ogromni večini za vodilo svojemu delovanju. Zato se je mogel tretji katoliški shod leta 1906. vršiti v znamenju koncentracije, združevanja vseh katoliških Slovencev in zbrati okoli sebe mnogobrojne trume (7500 udeležencev), ki so s svojo navzočnostjo izpričevale njegova načela.

Sedanji shod pa, dragi moji, ima veliko večji pomen. Ta shod ima biti velikanski svetilnik, ki bo pošiljal svoje žarke preko mej naše ožje domovine tje v Dalmacijo, Banovino in Bosno in združil Slovence in Hrvate, sorodne po krvi in veri, k enotnemu, skupnemu in smotrenemu delovanju v časni in večni blagor našega naroda. — In kakor naši kat. shodi segajo vedno bolj na široko in združujejo okoli sebe zastave vedno večje množice Jugoslovancev, tako segajo tudi vedno bolj na globoko in vedno bolj konkretno in natančno izražajo težnje in želje našega naroda. Zato so poročila in resolucije naših kat. shodov pravi zgodovinski dokumenti, po katerih bode presojal še pozni povestničar naše kulturno življenje v 20. stoletju.

Sredi brambovske vojašnice obhajamo današnje zborovanje. Ta vojaška trdnjava nas spominja starodavnih taborov, kjer je nekdanje naše ljudstvo za trdnimi zidovi in okopi branilo svojo vero in svojo svobodo proti krutim Turčinom. Velik tabor obhajamo danes tudi mi. In v današnjem slavnostnem sprevodu so se nosile starodavne zastave, ki so nekdanj vihrale pri Budačkih in pri Sisku, kjer so Slovenci s Hrvati vzajemno branili Avstrijo pred turškimi navali in se skupno borili za krst častni in svobodo zlato. Te priče nekdanjega slovensko-hrvaškega edinstva nam kličejo v spomin, česa nam je treba tudi v današnjih dneh. Ni se nam več boriti proti turški sili, toda vzajemno moramo braniti svoje verske svetinje pred napadi modernega svobodomiselstva in s skupnim vztrajnim delom zgraditi ponosni dom krščansko-narodne prosvete.

V dvojnem znamenju danes zborujemo. Prvo znamenje je tisti rešilni križ, ki se je

cesarju Konstantinu prikazal na nebu z napisom: »V tem znamenju boš zmagal« in ki ga je cesar pripel na svojo bojno zastavo. Ta zastava sv. križa je bila skozi vsa stoletja cerkvi poroštvo božje pomoči in končne zmage. V tem znamenju so se vršili vsi tudi kat. shodi, ker zasava sv. križa tudi še danes kaže svojo čudovito moč in zbira okoli sebe navdušene bojvnike za sveto stvar.

A še drugo znamenje je vzšlo danes na obzorju kat. shoda, to je znamenje preblazene Device Marije. Ko je sveti Janez Evangelist v »Skrivnem razodenju« s prerokiškim duhom v velikanskih slikah načrtal boje kat. cerkve, je hotel podati vernikom tudi neko poroštvo božje pomoči in milosti. Zato opisuje v 21. poglavju sledečo sliko: »In glej, prikazalo se je veliko znamenje na nebu: žena, odeta s solncem, luna pod njenimi nogami in na njeni glavi krona dvanajstih zvezd.« — To znamenje, predragi moji, po današnji slovesni posvetitvi sije na nebu katoliškega shoda, to znamenje je pravo poroštvo našega uspeha in naše zmage, poroštvo milosti in blagoslova božjega, zato v tem znamenju odvarjam slovensko-hrvaški katoliški shod.

Pozdravni govor dr. Grudna je bil ves čas spremljan od burnih aklamacij.

Predsedstvo.

Nato se je predlagalo in imenovalo predsedstvo: za predsednika dr. Jankoviča, namestnika poglavarja štajerskega in Velemir Deželiča, deželni bibliotekar v Zagrebu.

Dr. Jankovič pozdravi zborovalce zlasti v imenu štajerskih Slovencev, ki so vedno hodili pod narodno in katoliško zastavo.

V predsedstvo se na to izvolijo: Prof. Jarc, dr. Breclj (Burno odobravanje in »Živio«-klici) in dr. Brejc.

Predsednik pozdravi nato zastopnike viteškega poljskega naroda (Viharne ovacije Poljakom), Hrvate in Čehe.

Zdaj pozdravi navzoče zagrebški nadškof-koadjutor dr. Bauer.

Pozdravi shod v imenu hrvaškega episkopata. Naše prizadevanje je, da zavlada med nami Jezus Kristus. Pozivlje navzoče h

Na ogledih.

(Konec.)

„In veš kaj prijatelj Skopnik: Jaka edini ima pravico do roke tvoje hčere. Se ne spominjaš več najine tozadevne prijateljske pogodbe? Jaka ima postati tvoj zet.“

„Hm, hm, kdo bi si bil to mislil?“

„To je že res, ampak nisi li opazil, da se Jaka in tvoja hčerka ljubita, zakaj si ga torej odslovil, samo radi tega, da bi razdrli dvema mladima človekoma srečo in svojo hčer obesil drugemu?“

„Da, zato! Jaka se mi je zdel presiromašen. Bogatajev Lukež prinese precej dote k hiši.“

„Nesrečnik, molči o tem! Denar te je torej prevzel, da si postal brezsrčen, ti, ki včasih nisi črvičku sredi ceste ne bi bil storil žalega in vsled česar si se mi priljubil, da sem te odbral za tovariša in prijatelja. Ali ne štejejo pri tebi

pridne roke, zdrava pamet in moški značaj nič več, samo srebrnjaki?“

„Janez, poslušaj me: sedaj se ne da nič predugačiti, bili smo že na kresiji in pri gospodu župniku. Cela fara že zna, da bo Bogatajev Lukež v nedeljo s Skopnikovo Marico oklican. Kar sva takrat pred mnogim časom govorila, so bile pač nepremišljene marnje mladih ljudi. Gotovo nobeden naju ni takrat na resnost iste zaobljube verjel.“

„Tega ti nikakor ne morem pritrditi. Glej, res takrat, ko sva sklenila nepreklicno prijateljstvo, nisva imela še otrok, ampak On, ki nama jih je dal, da ne postaneva prisegolomca, gotovo hoče, da živi najina prijateljska ljubezen še v najinih otrocih naprej, ko bo naju že krila ruša. In ne vidiš v tem volje višjega, da se je moj sin srečal na Brezju ravno s tvojo hčerko, zapustil očeta in se udingal prav blizu nje, dasi ravno ni vedel in še danes ne ve, da obstoji

med nama taka zaobljuba. Vse še lahko poravnaj in spraviš v pravi red, ako hočeš dobro sebi in svojemu otroku.“

„Bogataj ne bo hotel odstopiti. Zakaj vendar Jaka ni govoril. On je odgovoren za vse. Torej ti si sedaj posestnik Drenovega, hm, lepo tako, sva zopet blizu skupaj, večkrat pridem po kupčiji tam mimo, pa lep boršt je zraven. Gotovo si celo kupnino tudi izplačal, kar je tudi najbolje, kaj ne, Janez?“

Tujec je uganil, kaj želi Skopnik zvedeti. „Ko bi me hotel poznati in mojim besedam zapupati, prihranil bi si bil to vprašanje prav lahko. Da pa bodeš brez skrbi, na, tukaj je moja kupna pogodba in zraven še nekaj vrednostnih papirjev. Poglej in ne bodi neveren,“ je djal pomoliviš mu ovitek pergamentov.

Skopnik še ni verjel, dokler ni vse na drobno pregledal. „Dobro, fino“ je dejal, ko je ovitek vrnil, „posestvo plačano, obligacije po

katoliškemu shodu v Zagreb! (Navdušeni »Živio«-klici. Pridemo!)

Deželni predsednik eksccelencia baron Schwarz pozdravi shod sledeče:

»Visokočislani zborovalci!

Iskreno se zahvalim za prijazne besede, s katerimi se me je spomnil gospod predsednik in obenem katoliški shod najprijaznejše pozdravim.

Prihite! ste na shod, ki se vrši v znamenju spomina na Konstantinov edikt, da bi dali duška svojemu globokočutnemu verskemu prepričanju, da bi svojo, od očetov podedovano katoliško vero, očitno pokazali ter dobili novih nagibov na vneto izvrševanje verskega mišljenja.

Z vero se pa najtesneje družijo in v njej temelji dinastično in patriotično čuvstvovanje. Zato je sedanjí katoliški shod obenem sijajno dokumentiranje vaše najglobokejše vdanosti in vaše iskrene ljubezni do našega najmilostijivejšega vladarja ter impozantna manifestacija nespremenljive pokorščine do cesarja in neomejene zvestobe do skupne domovine.

Naj bi vsi udeleženci katoliškega shoda, ko se vrnejo na kraje svojega vsakdanjega delovanja, v svojih srcih čutili, da se je vsled tukajšnjih zborovanj še bolj poglobilo njih versko prepričanje in še bolj utrdila njih zvestoba do našega Zveličarja ter njegove sv. cerkve. Ponesli boste tudi s seboj zavest, da se vaša vkoreninjena čuvstva zvestobe in vdanosti do dedne vladarske hiše in ljubezen do častitljive habsburške monarhije v vaših srcih vedno neomahljiva.

V tem smislu katoliški shod še enkrat srčno pozdravim ter želim vsem njegovim posvetovanjem najobilnejšega božjega blagoslova in najboljših uspehov.

Navdušenje, s katerim je množica sprejela pomembno izjavo kranjskega deželnega predsednika, je bilo velikansko.

Pozdrav deželnega glavarja.

Deželni glavar dr. Šusteršič, od množice dolgotrajno s pravim viharjem navdušenja pozdravljen, izvaja:

V ponos in radost si štejem, da ta veličastni slovensko-hrvatski shod v imenu dežele kranjske pozdravim. Današnja slavnost je slavnost zvestobe do Boga, do našega Zveličarja, do sv. cerkve, praznik zvestobe do Brezmadežne, ki se imenuje najzvestejša Devica, pa tudi zvestobe do presvitlega vladarja in njegove prejasne hiše. (Viharen aplavz.) Ta zvestoba ni trenutno čuvstvovanje, ona je trdna in neomahljiva, ker je usidrana v naši veri! Mi danes kličemo cesarju: Cesar in kralj! Glej s svojega visokega prestola danes tu sem, na svoj zvesti slovenski in hrvatski narod in vedi, da zvestejšega naroda nimaš v celi državi! (Burno pritrdjevanje.) Naj pljuska okoli njega sovražno valovje, razbije se ob skali naše zvestobe! Naša vera ni megleno čuvstvovanje, je kon-

kretna, mi poslušamo cerkev in samo njo, vse njene nauke od zibelke pa do groba. Nobeden naj ne misli, da bi kdaj kdo mogel ta zaklad izrjavati iz naših src. (Gromovito pritrdjevanje.) Še pozni rodovi bodo govorili o tem shodu v beli Ljubljani! Kličem vam v imenu kranjske dežele z dna kranjskega srca: Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Besede deželnega glavarja so izzvale viharen aplavz. Množica je glavarja prisrčno pozdravljala. Dr. Janković izjavi: Mi bomo dr. Šusteršiču vedno zvesto sledili! Živel naš ponos in naša dika, naš dr. Šusteršič!

Nato pozdravi navzoče prisrčno knez Adam Sapieha: Poljaki so se od veka borili pod znamenjem križa in se bodo borili! Živela slovanska katoliška misel!

Burni »Živio«-klici.

Čeh, deželni poslanec Naratil: Na podlagi cirilmetodske ideje bo vstalo novo življenje Slovanom in celi Avstriji!

Živahen aplavz.

Končno izpregovori, z nepopisno prisrčnostjo pozdravljen, knezoškof ljubljanski dr. Jeglič in prebere sledeče pismo kardinala državnega tajnika:

V Vatikanu, 14. avgusta 1913.

Knezoškofu ljubljanskemu!

Drago je bilo sv. Očetu, ko so iz Tvojega pisma izvedeli, da se pripravlja četrti katoliški shod Slovencev, ki se bo slovesno praznoval od 24. do 27. t. m.

Ker si pisal, da je shodu namen, mišljenje ter pot in način vsega življenja katoličanov uravnati po načelih vere in po navodilih apostolske stolice, je Njegovo Svetost, papeža, prav posebno razveselilo.

Ko radi tega navdaja sv. Očeta trdno upanje, da bo imel shod srečen izid po Vsegamogočnega obilni milosti, ki nikdar ne zapusti onih, ki stremijo po napredku v нравni dobroti, in za katero milost sv. Oče vneto Boga prosijo, podele zaproseni apostolski blagoslov z ljubečim srcem Tebi in vsem udeležnikom shoda.

Rafael kard. Merry de Val.

Knezoškof podeli nato množici, ki poklekne, slovesno apostolski blagoslov.

Todnevne manifestacije mase je bilo konec okoli pol 2. ure.

To je pokazala ta sijajna manifestacija, kakor je ni videla še naša prestolica: Pri nas je moč, katolicizem, pri nas je velesila!

* * *

Odgovori na vdanostne brzojavke.

Prof. Jarc je prebral drugi dan na slavnostnem zborovanju cesarjevo brzojavko, ki se glasi:

Brzojavka cesarja:

Nj. cesarsko in apostolsko kraljevsko Veličanstvo so premilostno blagovolili ob priliki katoliškega shoda v Ljubljani v proslavo jubileja prvega krščanskega cesarja Konstantina Velikega zbranih Slovencev in

Hrvatov izražena lojalna čutila hvaležno vzeti na znanje.

I s c h l, dne 24. avgusta 1913.

Baron Schiefl.

Trikratni živijo-klici sivemu vladarju so bili hvaležni odgovor zvestega naroda na te cesarske besede.

Z ravno tako veselo hvaležnostjo je bila sprejeta brzojavka prestolonaslednika:

Brzojavka prestolonaslednika nadvojvode Franc Ferdinanda:

Vaši knezoškofijski milosti in vsem udeležencem katoliškega shoda v Ljubljani se iz vsega srca zahvaljujem za v tako toplih besedah izraženo poklonitev. Naj Vam bo dano v teh dneh dobiti obilo tolažbe in sile, da kot zvesti sinovi cerkve in domovine izvršujete Vašo vzvišeno poslanstvo.

Grad Blühnbach.

Nadvojvoda Fran Ferdinand.

Prečastitemu gospodu Jegliču, škofu ljubljanskemu.

Prav posebno prijetno dolžnost so mi naložili Sveti Oče, namreč naj preljubim sinovom, katoliškim Slovincem in Hrvatom, zbranim v Ljubljani, prijavim čuvstva hvaležnega srca njihovega.

Za verno vdanost sinovske ljubezni in spoštovanja od zbranih Njegovi Svetosti izkazano, izrekajo Sv. Oče prav presrčne želje za srečen izid slovenskega shoda na korist vere in domovine in podele prav iz ljubezni v Gospodu svoj očetovski in apostolski blagoslov vsem zbranim in njihovim družinam in tudi vsem, ki so se shoda v duhu udeležili.

Scapinelli, apostolski nuncij na Dunaju.

* * *

Zaključek Katoliškega shoda.

Hrvatsko-slovenski katoliški shod je bil v sredo sijajno zaključen. Ob 7. uri zjutraj je imel prevzvišeni knez in škof ljubljanski dr. Jeglič za umrle udeležence prejšnjih katoliških shodov slovesni rekviem.

Slavnostno zborovanje ob devetih dopoldne je otvoril g. podpredsednik shoda, drž. in dež. poslanec Jarc. G. posl. Grafenauer je sijajno govoril o avstrijskem šolskem zakonu; govorili so še g. kanonik Baron iz Zagreba, g. dr. Mantuani o umetnosti in krščanstvu, dr. Adlešič o izseljeniškem vprašanju, učitelj Mahulja o skrbi za mladino, pozdravil je shod neki rusko-poljski seljak. Sijajno in ob velikanškem navdušenju je govoril gosp. rektor Köster iz Hamborna, prinašajoč pozdrave episkopata in katoliške duhovščine iz Nemčije, ki je naklonjena Slovincem, skrbi za slovensko delavstvo na Nemškem in se ne strinja z načeli gotovih nemških nacionalnih fanatikov.

G. predsednik Jarc se je ob velikanškem navdušenju manifestantov zahvaljeval mnogoštevilnemu jugoslovanskemu episko-

1000 srebrnjakov to že nekaj zaleže, dobro si gospodaril, Janez. No, nazadnje bi jaz prav nič ne imel zoper to, da se Jaka in Marica vzameta. Hočeš li ti morda Bogataja pregovoriti, da se premisli; jaz grem malo v hlev pogledat, pridem takoj za tabo."

"Dobro, nalogo posredovalca prevzamem jaz, ti pa pojdi in pripelji seboj Jaka, ki je tam pri naših konjih, fant bo itak nevoljen dolgega čakanja.

In šla sta vsak na svoj kraj.

Drenov gospod je vstopil v hiši k družbi ter takoj zabrenkal isto struno, s katero je hotel navzoče v najkrajšem času prepričati, da ima do Maričine roke popolnoma nekdo drugi pravico, ne pa navzoči Bogatajev Lukež. Njegove prepričevalne, resne in prijazne besede ob enem niso zgrešile namenjenega učinka. Navzoče ženske so se samega ginjenja začele jokati. Pomilovale so Marico, ki pa je edina bila vesela. Najrajše bi

nepoznatega tujca objela, ker jo hoče rešiti iz neznosnega položaja.

Njena radost je priklopala do vrhunca, ko vstopi oče za njim pa — Jaka. Ko Skopnik pritrdi izvajanjem tujčevim, je Bogataj jezno pobral pipo in tobak ter zamrmral pred-se nekaj o postopacih, ki pridejo le zato, da med poštenim ljudstvom zdražbo delajo. Hišni gospodar prosi soseda odpuščanja, da ga bo že drugo pot nekako odškodoval.

"Kaj ti odškodoval. Hočeš li, da se mi na stare dni še zmeša. Vsi vi, ki sem vas jaz povabil, pridite, mi odhajamo od tod, kjer smo se že itak predolgo mudili. Lukež, kaj se obiraš? Bedak si, ampak za to-le — pokazavi na smejajočo se Marico — pa še vendar predober."

Bogataj je s svojimi odkuril. Ostala je samo še mala družba srečnih in veselih ljudi.

"Sedaj pa," spregovori zopet Drenov gospod, za danes je dosti presenečenj in razbur-

ljivostij. Prosim, prinesite vina, da trčimo in pijemo na zdravje zaročencev. Ti Skopnik pa stopiš takoj zjutraj k Bogataju, da se pobotaš, da ostanemo prijatelji, kakor se med slovenskimi in poštenimi sosedi vedno spodobi. Potem gremo pa na kresijo in k staremu gospodu župniku in tudi tam vse poravnamo. Tako, vino je že tukaj."

"Otroci ljubljani, pristopite," zakliče radostno Skopnik, katerega je veselilo, da se je cela zadeva tako mirno in povoljno razvozljala, "trčimo na vajino zdravje, Bog nebeški blagoslovi vajino prihodnost in da se res rada imata, poljubita se tukaj pred nami!"

Tega povelja ni bilo treba ponoviti in odveč bi bilo praviti, da sta Jaka in Marica postala srečen zakonski par.

Naročajte „Železničarski Glasnik.“

patu, vsem govornikom za sijajne govore, referentom za stvarna poročila v odsekih i. dr.

Ob največjem navdušenju je slavil lavantinski knez in škof ekscelexca dr. Napotnik sv. križ kot znamenje zmage in podelil zbranim blagoslov.

Manifestantje so nato prevz. gosp. dr. Jegliču priredili viharo manifestacijo; z galerij so ga obsipali s cvetjem. S popevanjem »Te Deum« in »Liepe naše domovine« je bil shod zaključen. Navdušenje je bilo velikansko in prepričanje splošno, da pomeni IV. hrvatsko-slovenski katoliški shod novo razdobje v zgodovini katoliških Jugoslovanov.

* * *

Udeležba v slavnostnem nedeljskem izprevodu je znašala glasom ljubljanskega uradnega lista, ki danes to v drugič konstatuje, 20.000 ljudi. Kar se tiče posebej Orlov, se je avtentično dognalo, da jih je bilo 2000. Prav pogled na te silne vrste naših fantov je navdahnil vse udeležence in gledalce z navdušenjem nad toliko močjo katoliške ideje med slovensko mladino. »Narod« je seveda videl le 1300 telovadcev. »Dan« pa že 1600, morebiti bosta pravo število sedaj zadela. Ljudje, ki so sprevideli, pa se »Narodu« smejejo.

Organizacija.

Zahvala. Tovariš Jožef Šinigoj v Dornbergu se najiskrenejše zahvaljuje vodstvu »Prometne zveze« za podeljeno mu podporo.

Prometna zveza je po svojem vodstvu za dan 14. septembra 1913 sklicala konferenco članov, ki pripadajo centralni personalni komisiji, centralnemu delavskemu odboru in personalni komisiji c. kr. dunajskega ravnateljstva. Konferenco je vodil predsednik Teifer, nje namen pa je bil posvet o stališču, ki ga bo treba zavzeti v bližnji bodočnosti, ko se sestanejo zopet razne zakonodajne korporacije. Predloge se v kratkem določijo mandatarjem, da jih po predpisani poti predlože merodajnim oblastem. Z ozirom na dovoljenih 15 milijonov so se iste zahteve, ki so se svoj čas prezrle ali pa izločile zopet sestavile in te so: Dveletno napredovanje za vse uslužbenke do končne plače. Zvišanje končne plače uslužbencev na 2000 K, odprava trdot pri poduradnikih in uslužbencih, opustitev plačne stopnje 1300 K pri poduradnikih in zvišanje končne plače na 3000 K, dveletno napredovanje naj ostane; nočna doklada za vse vrste čuvajev in nadomestujočih delavcev po 1 krono za vsako noč. Avtomatika za delavce, zboljšanje stabilizacije. Sklenilo se je, da se pri teh zahtevah vstraja do skrajnosti.

Železničarski koledar »Prometne zveze« za 1. 1914. je izšel v nemškem jeziku in se dobi po navadni ceni pri centralnem vodstvu na Dunaju. Priporočamo ga.

Trebnje. Železničarski shod se vrši meseca oktobra.

Razno.

Avgust Bebel. Velikan v socijalnih bojih je preminul, nemška socijalna demokracija in z njo vred cela soc. demokratska internacionala je zgubila svojega najveljavnejšega voditelja. Avgust Bebel je bolehal že več let na neki srčni napaki, usodni dogodki v njegovi družini so bolezen še pospešili in v noči od 12. avgusta 1913 je v starosti 73 let izdahnul, — zadela ga je srčna kap. Sedaj, ko se je zagnila čezenj hladna prst, ne bi bilo lepo ga opisovati zgolj kot našega nasprotnika, kot sovražnika katoliškega ljudskega gibanja in krščanstva. Njegovemu nasprotništvu je pripoznati celo omilenost,

njegovo sovraštvo ni bilo nečastno, on se ni bojeval za to, da bi obstojal boj. V njegovi duši je tlelo globoko prepričanje, da je socijalizem, kakor ga je pridigoval Marx edino sredstvo donesti delavske stanove do sreče in blagostanja. Krščanstvo je sovražil le za to, ker je v njem spoznal najtrdnjši odpor proti soc. dem. idejam. Radi svojega pretrdnega prepričanja ni malokrat prišel s svojimi somišljeniki navskriž. Nam bodi Bebel interesanten in spoštujemo ga radi njegove zvestobe in podrejenosti prepričanju, ki si ga je bil enkrat napravil. Od priprostega delavca in rokodelca se je povzpел s popolnoma lastno močjo in voljo do veljave in nepobitega vpliva. Bil je pisatelj. Sodi duha in smer njegovih spisov kakor hočeš, v pisateljskem oziru so vsi dovršeni, v socijalističnem oziru pa se sme reči, da ga ni, ki bi znal socijalizem s tako živimi črkami predložiti širokim ljudskim plastem. Na vrhuncu stoji njegova knjiga »Žena in socijalizem«. Kot voditelj delavstva je užival nedosegljiv vpliv, katerega si je pridobil z neumorno delavnostjo in neupogljivo korajžjo, s katero je nastopil za ideje svoje stranke proti vsakemu — celo proti državni sili. V parlamentu je bil ugleden poslanec. Njegove bogate skušnje so mu bile bogat neizčrpljiv vir, iz katerega je zajemal snov njegovim lepim govorom. Dasiravno je bil Bebel zmožen krmariti veliko maso delavstva, a sam pa je bil celo svoje življenje nasprotnik svojih lastnih naziranj. Veliko si je prizadeval za enakost v smislu socijalizma, v knjigi »Žena«, je to misel obširno izrabil. Bebel pravi: »Človek je plod časa in razmer, v katerih živi. Ako je narava koga tako siromaško obdarila, da ne zmore vsega, kar drugi zmorejo, radi tega ga družba nima pravice zapostavljati. Nasprotno pa, kdor je od narave obdarjen, nima povoda se nad druge povzdigovati in družba nima pravice ga radi tega plačevati, nadarjenost ni njegova zasebna zasluga.« Po tem bi Bebel ne smel premoženja, ki mu ga je donajšalo pisateljstvo obrniti sebi v prid, ampak bi ga moral dati na razpalago stranki iz katere je vendar izšel kot plod in katera ga je povzdignila. Da je znal knjige pisati, to ni bila »njegova zasebna zasluga« ampak dar narave. Zase je pa mož mislil popolnoma z drugimi meščani — bil je torej nasprotnik samega sebe. Ravno tako nasproten si je bil v zadevi zakona, družine in vzgoje otrok. Bebel je rekel za vzgojo otrok naj skrbi splošnost, otroci naj se negujejo v velikih zavodih. Skrb za otroke je imenoval »zoprno in morečo«. Sam pa je živel vedno kot vzor družinskega očeta, žena in otroci so mu bili nad vse. V zadnjem svojem pismu je pobil vso svojo tozadevno teorijo, ko je zapisal: »Srečen sem, da so otroci pri meni, Verner (mali vnuk) je tudi od nedelje tukaj.« Socijalni demokrati bodo ohranili Bebel-na v častnem spominu. V zgodovini socijalno-demokratske stranke bo zavzemal opravičeno prvo mesto. Krščansko delavstvo pa svojemu mrtvemu nasprotniku tudi ne bo odreklo spoštovanja, ki si ga je zaslužil v bojih za osvoboditev tlačana.

Proč z verskimi šolami! Celo svetovno svobodomiseltvo — judovsko in nemško-nacionalno, všteti socijalnodemokratsko — milo začvili, ako se med katoličani govori ali piše o verskih šolah in njih potrebi. Po nekem poročilu budimpeštanskega učnega ministrstva je sedaj v Mažaroniji 416 židovskih šol, 832 židovskih učiteljev in 33.000 židovskih učencev. Cela Ogrska šteje 94.000 šoloobveznih židovčkov, torej za pretežno tretjino vseh so posebne šole, za katere prispeva vlada na leto 558.889 K. Živele verske šole — seveda samo čifutske — ker te pusti cela svobodomiselnost klika tako lepo poganjati v klasje in sad!

Zopet eden. V Essen-u je bil sodrug Wohlsein, nekdanji predsednik in sedanji blagajnik socijalno demokratskega kartela obsojen na 9 mesecev zapora, ker je polakiral 11.700 Mark društvenega denarja. Za stranko samih poštenjakov je to zopet ena črna pika več!

Davek za stranko. V Nemčiji plačuje 205 okrožij z 164.087 člani po 30 vin. na mesec in 191 okrožij z 645.316 člani po 40 vin. na mesec in od osebe strankinega davka. Na mesec znese to samo 307.353, na leto pa 3.688.236 K, s katerimi ob volitvah in drugih prilikah rudeči teroristi ljudsko voljo delajo. Vprašamo pa, čigav je ta denar? v kogar žepe se ta denar steka in kaj ima ubogi zaslepljeni delavec od tega davka? Ko bi država naložila delavstvu v isti izmeri prispevek k fondu za starinsko oskrbo to bi bilo upitja in stradanja, protestnih shodov in štrajkov, da bi bilo joj, če pa zginejo milijoni v nenasitene mavhe »bratstva in enakosti«, o tem pa nobeden z ušesom ne pomiga. O slepota, ti si mogočna!

Socijalna demokracija in srednji stan. Ob času volitev se socijalni demokrati kar topijo prijateljstva za srednji stan. Da je to samo vada, s katero love glasove, o tem pojejo in čivkajo vrabci po strehah. Vsaj vemo, da strme soc. demokrati po prevratu in vsled tega njihovega programa so smrtni sovražniki srednjega stanu, katerega hočejo uničiti, da bi se njih proletarske vrste nezadovoljnežev čim bolj pomnožile. Rokodelstvo je treba uničiti, da se zagrne zadnji jarek, ki loči nezadovoljne od »posedujočih«. Ta revolucijonarna stranka nasprotuje torej načeloma vsem ukrepom, ki so namenjeni povzdigniti sredni stan in ga ohraniti na površju. Kaj pravijo o tem predmetu rudečkarji sami? »Vorwärts« v št. 172 na pr. piše o »zarjavelem in nagnitem temelju rokodelstva« sledeče: »Nesmisel je, če kdo pravi, rokodelstvo ima še prihodnost; zgodovina se ne da zavrniti, in stoletja gospodarskega razvoja se ne dajo zbrisati. In če je še kaka pomoč mogoča, pomagala bo najmanj nego zadružništvo, kateri stoji ob strani slavnoznana postava o krošnjarstvu.« »Arbeiterwille« v št. 183 pa pravi: »Izrecno avstrijska demagogija in slavno reševanje obrti, ki jih že nad četrt stoletja uganjajo razni frazarji, se sliši kakor klic o zati prihodnosti obrti ne samo od takih, ki iz svojih ozkih razmer še niso povzpeli do razsodnega mišljenja, ampak tudi od takih, ki želijo dobro in mislijo neodvisno. Kdor pa hoče obrti zlate dneve srednjega veka vrniti, se trudi zastonj, njega delo je vredno toliko kakor če bi spravljal na dan in v veljavo stare pošne karijole... Samostojni rokodelski mojstri podlegajo čedalje bolj in bolj in gotovo konkurenci modernim kapitalističnim veleobratom, ki vsled racijonelne izrabe vseh tehničnnih moči lahko cenejše izdelujejo, kakor mojster. Veleobrti se ni več treba povzpenjati od stopnje do stopnje, najpopolnejši pripomočki so mu že na razpolago in s tem je usoda male obrti obsojena poginu.« Leta 1903. je lipska »Volkszeitung« odkrito izblebetala: »Socijalna demokracija zavrača vse predloge postav v namen rešitve ali ščitenja srednjega stanu kot brezkoristne.« V tem se pač jasno zrcali rdeča hinavščina, ki se vedno zadira v velekapital, v resnici ga pa pospešuje kjer in kolikor ga le more. Enaki so povsod, tu in tam.

V lase so si skočili. Ni še dolg tega, ko so si avstrijski sodrugu skočili v lase in se po svojih glasilih prekljali sem in tja, da je bilo veselje. Sedaj se je kuga nesporazuma prišla tudi Lahonov. Povod je dal milanski založeni generalni štrajk. Tamošnji telefonski delavci so vsi izstopili iz soc. demokratske stranke in ko so zapuščali klubove prostore, so njih prejšnji prijatelji dobili nekaj

— »gorkih« za spomin. — Oficijelno glasilo »Avanti« psuje nezvestnike za sodrigo, ki se naj uniči.

Roparski napad na vlak. V noči 26. avg. so na progi Černovice—Lvov neznani roparji napadli brzovlak. Napad se je izvršil med 11. in 12. uro. Med postajama Davidov in Siehov se je nenadoma oglasilo znamenje, naj se vlak ustavi. Ko je vlakovodja na to preiskaval, kaj se je zgodilo, so pristopili neki možki in strojnika nahrulili, da je povozil nekega otroka. Iskati so začeli iznova, a nikjer ni bilo sledi o nesreči. Vlakovodja je hotel na vlak, da bi odpeljal dalje, v tistem hipu so se pa iz bližnjega gozda oglasili strelj. Poštni uradniki so hitro zaprli ambulančni voz. Takoj nato so se pojavili številni banditi in zahtevali, da se jim izroči pošta, drugače bodo voz razstrelili. Medtem je neki orožniški stražmojster, ki se je peljal z brzovlakom, prebudil več častnikov, ki so takoj zgrabili za orožje in hiteli na pomoč železniškemu osebju. Roparji so na to pobegnili. Vlak, ki je imel uro zamude, se je odpeljal dalje. Dogodek je med potniki povzročil paniko. Na prihodnji postaji se je stvar naznanila oblastem. Pri zaslišanju je kurjač izpovedal, da ga je, ko se je bil vlak ustavil, napadel možki s črno brado, ga vrigel na tla in zvezal, da se ni mogel ganiti. predno so roparji pobegnili, je prišel k njemu isti človek, ga razvezal in mu velel dalje voziti. Te kurjačeve izpovedbe ni mogel nobeni zmed ostalega železniškega osebja potrditi in ker je vsa stvar zelo sumljiva, so kurjača zaprli. Nekateri zaslišani potniki I. razreda so izjavili, da sta se nahajala na vozu dva sumljiva možka, ki sta neprestano nemirno pogledovala skozi okno in študirala navodilo, kako je dati znamenje za silo, da se vlak ustavi. Ko sta zopet pogledala skozi okno, se je zdelo, da sta nekaj opazila, narkar sta premaknila znamenje za ustavitev vlaka, potem sta pa drla iz voza. Storilcev še niso izsledili.

Protokol

seje personalne komisije, sekcija poduradnikov c. kr. drž. žel. ravnateljstva Dunaj.

(Dalje.)

h) Število delovodij naj se pomnoži. Predsednik pobija predlagateljevo trditev, da število delovodij ni normirano. Kakor pri vseh vrstah poduradnikov, tako je tudi tukaj gotovo število določeno in se ne sme prekoračiti. Da bi se uslužbenci, ko dosežejo plačo 1200 kron, kar avtomatično poduradnikom imenovali je in mora biti izključeno. Član Janza izvaja, da delavnice ravnajo vsled tega zgube svoje najboljše delovodje, ker se profesionalisti, da dosežejo poduradniško stopnjo raje posvetijo drugim službenim strokam. Predsednik priporoča zadevo predložiti centralnemu odboru, ker tukaj zamore le ministrstvo ukrepati.

Delovodje naj se oprostijo od dajanja kontrolnih znamk.

Predsednik ugovarja, da to ne gre, ker delavni red tako predpisuje, delovodje pa so tudi podvrženi delavnemu redu. Če se enim ugodijo, prišli bodo z isto zahtevo tudi drugi.

Član Schauhuber vstraja pri predlogu in pravi, da zahteva ne vsebuje nikakih denarnih žrtev in je lahko izvedljiva. Delovodje, katerih itak ni veliko se pač brez kontrolnih znamk tudi lahko nadzorujejo.

Član Janza se pridruži predgovorniku in povdarja, da že poduradniška stopnja delovodij jamči za njegovo službeno zanesljivost. Če pa so ravnajo znamke zanesljiva kontrola, je drugo vprašanje. Če delovodja napravi pravočasno obhod po delavnici se bo pač lahko prepričal, da so vsi delavci na mestih. Nadkomisar Wilhelm omeni, da služijo znamke tudi pregledujočemu uradniku, čemur pa zopet član Janza oporeka.

Član Hartenthaler zagovarja predlog s pripombo, da trpi službeni ugled delovodij, če se morajo enako drugim delavcem podvreči taki kontroli.

Predsednik obljubi, da predloži predlog ravnatelju samemu v rešitev.

Razglas činovnih pregledov. K temu predmetu je predsednik povdarjal, da je tisk predrag in pa, da po novi pragmatiki razglasitev nima več pravega pomena. Član Rosenauer je tudi priznal, da činovni pregledi nimajo več nekdanje vrednosti razun za iste, ki upajo priti v višje kategorije.

Ureditev službe v skladiščih ob praznikih enako kakor ob nedeljah. V mislih so založna skladišča pri ravnateljstvih. Predsednik je mnenja, da se ta točka ne da izvesti, ker bi se, ako sledi praznik neposredno nedelji služba ovirala. Delo bi zastajalo in navsezadnje bi prišli tudi drugi cen-

tralni uslužbenci in zahtevali enake ugodnosti. Član Schauhuber je povdarjal, da bi ob praznikih ravnotako kakor ob nedeljah lahko inšpekcijski uslužbenec vse delo opravil, nadalje pa, če se že čezure ne odškodujejo, pa se naj da praznik prosto. Omenil je, da mu je njegov predstojnik zagrozil, da se bo vsled tega predloga nedeljska služba poostрила, kar pa je predsednik naravnost zanikal, da o tem sploh govora ni. (Dalje.)

Državni železničarji imajo svoj redni mesečni sestanek vsako prvo soboto v mesecu v Rokodelskem domu ob navadni uri zvečer. Ker so ti sestanki velike važnosti, se prosi, da se jih člani v velikem številu udeležujejo.

Mesečni sestanek skupine Ljubljana južna železnica se vrši odslej naprej vsako prvo soboto ob navadni uri pri Starem Tišlerju v Kolodvorski ulici. Odbor skupine prosi vse člane, da se teh sestankov udeležuje v velikem številu.

Kupujte le v tistih trgovinah, ki inserirajo v »Železničarskem Glasniku«.

1. junija 1913										VOZNI RED.										1. junija 1913									
Prihod										Ljubljana										Odhod									
		1255	314	448	555	957	1247	546	858	Dunaj	1211	1218	438	730	1126	311	632	955											
		1205	434	904	1121	251	617	950	1142	Trst	120	319	513	603	1003	106	600	828											
			725	952	1114	433	551	816	1131	Gorenjsko	547	654	909	1130	340	635	1001												
						859	300	916		Dolenjsko	732	130	746																
						638	1036	723		Vrhnika	735	148	810																
					642	1100	241	615	1030	Kamnik	732	1150	312	715	1100														
Prihod										Jesenice										Odhod									
			747	858	1103	138	552	835	1200	Ljubljana	552	815	987	232	433	630	944												
1252	548	807	921	125	200	419	455	608	919	Celovec	1211	348	519	925	1114	1222	218	245	614	851	909	936							
1205	320	800	1110	1216	158	241	556	843	933	Gorica	505	551	812	935	128	223	423	458	645	935									
					805	143	602	902		Trbiž	813	927	206	620	940														
Opombe. Debelo tiskani časi pomenijo brzovlake. — Podčrtane minute pomenjajo nočni čas. — Kamniški vlaki odhajajo oziroma se ustavljajo v Ljubljani državni kolodvor. — Kamniška vlaka: odhod iz Ljubljane 7:32 zjutraj in 11. uri ponoči, prihod v Ljubljano ob 6:42 zjutraj in 10:30 ponoči vozita samo ob nedeljah in praznikih.																													

Opombe. Debelo tiskani časi pomenijo brzovlake. — Podčrtane minute pomenjajo nočni čas. — Kamniški vlaki odhajajo oziroma se ustavljajo v Ljubljani državni kolodvor. — Kamniška vlaka: odhod iz Ljubljane 7:32 zjutraj in 11. uri ponoči, prihod v Ljubljano ob 6:42 zjutraj in 10:30 ponoči vozita samo ob nedeljah in praznikih.

Albert Bauer, Dunaj,
Jožef Nigg, Inomost,
Ivan Kraft, Amstetten,
Fran Ziemborowsky, Lvov,
Mavricij Lienarz, Dunaj,
Henrik Bruckner, Jckany,
Libor Praskar, M. ostravica,
Fran Brinar, Dunaj,
Tereza Lanz, Toblach,
Marija Hofinger, Gänserndorf,
Eliza Nemeček, Salfelden.

Naj v miru počivajo!

Vsak član prispeva 1. oktobra v posmrtni sklad 55 vinarjev.

Adalbert Kassig

Ljubljana, Židovska ulica.

Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalče i. t. d. Čepice zimske in letne za strojevodje, kurjače — itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.

Velika in moderna zaloga oblek za gospode, dečke in deklice **A. KUNC**, Dvorni trg 3
na voglu Židovske ulice Naročila po meri točno in priznано dobro.

Priporočamo domačo trgovino z oblekami

Maček & Ko.

v Ljubljani, Franca Josipa c. 3.
Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Najnižje cene!

H. SUTTNER

Glavni trg št. 25
Sv. Petra cesta 8
LJUBLJANA

priporoča svojo največjo zalogo priznано najboljših švicarskih ur z znamko „IKO“ in „ZENITH“. Najzmernejše cene. Postrežba točna.

JULIJA ŠTOR

Ljubljana, Prešernova ul. 5
velika zaloga

„F. L. POPPER ČEVLJEV“
najboljše kakovosti za gospode, ženske in otroke po izredno ugodnih cenah. — Čevlji za turiste — higienični čevlji za otroke — Lawn-tenis čevlji.

Anton Rojina, Ljubljana

Kolodvorska ulica
Pohištveno in stavbno mizarstvo.

Pozor pri nakupu!

Kdor hoče imeti res trpežno, zanesljivo in ceno uro, dalje fino izdelane verižice, prstane, uhane, splošno vse v to stroko spadajoče predmete, naj ne prezre trdke

Ivan Ravnihar, urar
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 44.
Postrežba točna in solidna. Sprejemajo se tudi razna popravila.

Velika zaloga modernih slamnikov.

Klobuke, cilindre in čepice

v najnov. fasonah in v veliki izberi priporoča
Ivan Soklič, Ljubljana, Pod trančo št. 1.
Pristni Panama-slamniki od 9 K do 50 K.